

BART DE WILDE**Gent/Rabot. De teloorgang van de textielnijverheid**

BART DE WILDE,
Gent/Rabot. De teloorgang van de textielnijverheid, Gent: Gent Cultuurstad/Lannoo, 2007, 144 p.

De publicatie *Gent/Rabot* is een onderdeel van het project *Memory On/Off*. Meer info vindt u op www.memory-on-off.be

De geschiedenis van de Gentse textielnijverheid lijkt vandaag wel een fata morgana. Wie Gent binnenrijdt langs de snelweg kan niet naast de pas gerenoveerde Union Cotonnière-toren kijken. Dit radicaal modern kantoorgebouw uit 1958 verbeeldt een mateloos vertrouwen in de toekomst. Hoe het de Gentse katoensector werkelijk is vergaan, kunnen we vaststellen op enkele honderden meters daarvandaan, op de kale vlakke tussen Stalhof en Kantienberg, waar ooit een grote UCO-fabriek stond. Wie er oog voor heeft, vindt overal in en rond de stad restanten van het grootse textielverleden van Gent, maar nergens is deze geschiedenis nog zo sprekend als in de Rabotwijk. Reeds in de vroege jaren van industrialisering kwamen katoenbedrijven zich hier vestigen. De doorbraak kwam er na 1860, toen de stadspoorten verdwenen en de stad kon uitbreiden. De nieuwe wijk kreeg vorm tussen 1876 en 1900. De textielbedrijven vormden de ruggengraat van de wijk. Arbeiders volgden de werkgevers en vestigden zich massaal in de nieuwe buurt. In hun zog vestigden zich kleine en grote middenstanders, zodat er op korte tijd een zeer divers sociaal weefsel ontstond. Toen de motor van de Gentse textielindustrie na WO II begon te sputteren, raakte ook de wijk in moeilijkheden. In 1999 sloot het allerlaatste textielbedrijf, Filature du Rabot, zijn deuren.

De Rabotwijk beleeft met de inplanting van het nieuwe justitiepaleis, de KaHo-campus en het project *Bruggen naar Rabot*, zijn kantelmoment. Historicus Bart De Wilde achtte de tijd rijp om een historisch overzicht te maken van de buurt vanaf 1860 tot de teloorgang van de Gentse textielnijverheid rond 1980. De publicatie is een onderdeel van het *Memory On/Off*-project dat het Masereelfonds in 2005 lanceerde rond de impact van het verdwijnen van de tex-

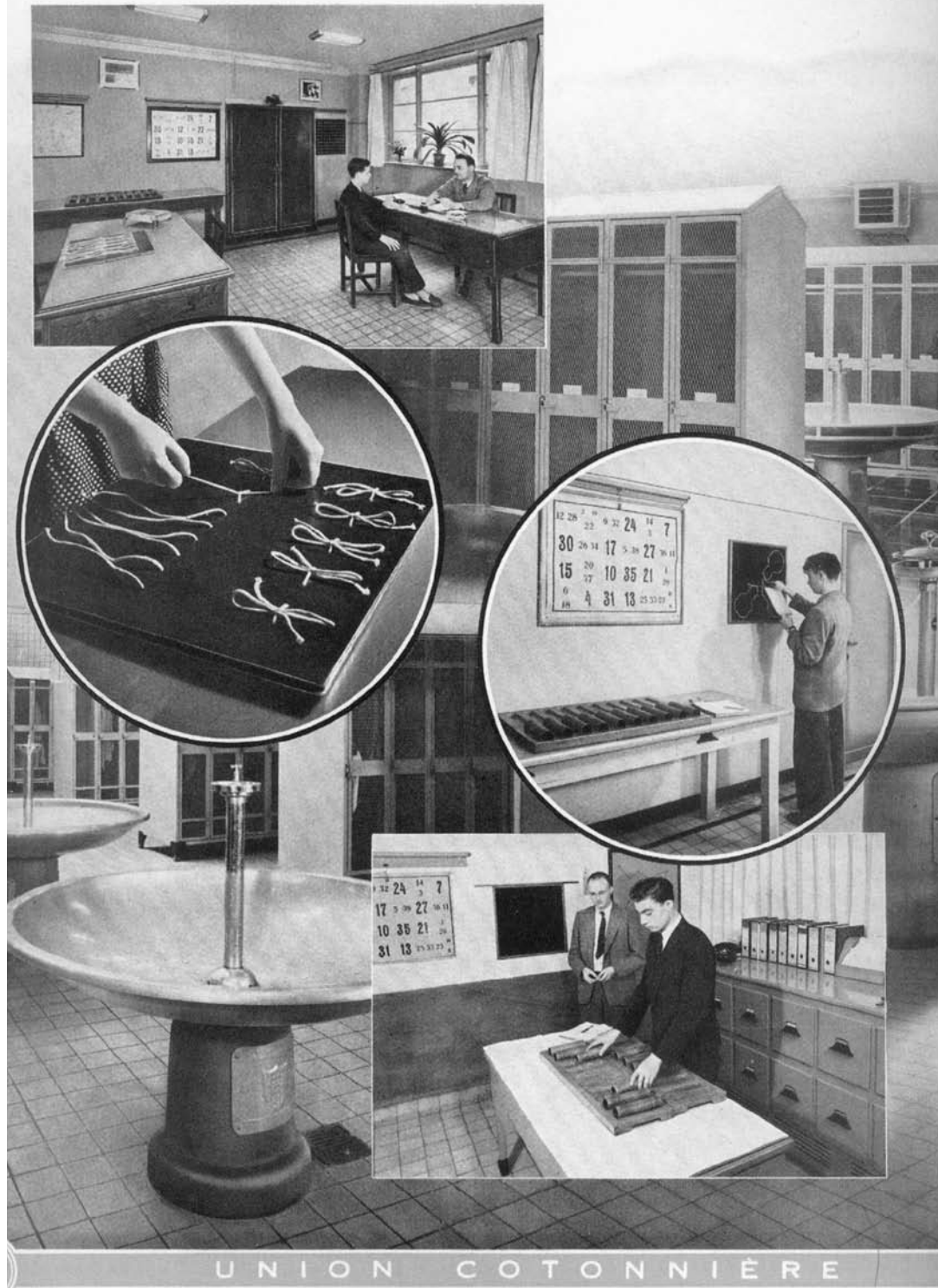

Zicht op het Griendeplein met nog duidelijk zichtbaar de brug over de verbindingsvaart tussen de Rabotoren en de Brugse Vaart (uit: B. DE WILDE, *Gent/Rabot. De teloorgang van de textielnijverheid*)

tielindustrie in Gent. De geschiedenis van een buurt schrijf je niet in bibliotheken of archieven. Daarom hield De Wilde gedurende anderhalf jaar zitdagen in het buurtcentrum, waarop mensen documenten konden brengen of hun verhaal vertellen. Ondertussen zette hij vijftien studenten tweede bachelor Nieuwste Geschiedenis van de UGent aan het werk om zoveel mogelijk bronnenmateriaal te verzamelen. Het resultaat is een rijk geïllustreerd maar bescheiden boek, gemaakt om te lezen en te bladeren en niet om te schitteren op de salontafel. De eerste pagina's zijn gewijd aan de geschiedenis van de Gentse textielnijverheid en het ontstaan van de geïndustrialiseerde Rabotwijk op een braakliggend stuk buiten de stadspoorten.

Het verhaal is ondertussen al vaak verteld, maar het valt wel op hoe vlot en accuraat De Wilde deze woelige periode heeft samengevat. Echt vaart krijgt het boek in het hoofdstuk *De Rabotwijk: het centrum van de wereld*. Aan de hand van goedgekozen anekdotes krijgen we een levendig beeld van het wel en wee in deze volkswijk. De leurders met 'kroakamandels, karekollen en krabben' passeren de revue tot je er zelf honger van krijgt. Het beeld van de kinderen die ravotten op de spoelboten (platte pontons om de was te spoelen) is onvergetelijk. Het sociale weefsel kreeg vorm dankzij het verzuilde verenigingsleven, en toen textielbaas de Hemptinne gronden ter beschikking stelde voor de bouw van een parochiekerk, kreeg de buitenwijk de allure

De keuze van het personeel, bij het aanwerven..

van een miniatuurstad. "Er ontstond zo iets als een Rabotiengevoel", schrijft De Wilde.

Na WO II begon de aftakeling van de Gentse textielindustrie. De textielarbeid ging gebukt onder een zeer slecht imago bij de Gentse bevolking: lage lonen en stijgende werkdruk. Reeds in de jaren 50 rekruteerden de fabrieken Europese buitenlanders, vanaf 1963 waren vooral Turkse gastarbeiders nog bereid in de textielindustrie te werken. De monsterfusie van de grote Gentse bedrijven tot NV UCO kon het tij niet keren.

Dit boek ademt, ondanks zijn historische accuratesse, een uitgesproken nostalgische sfeer uit. Zelfs de recente foto's van Hans Dekeyser, gedrukt op dun glanspapier, lijken uit een oud tijdschrift te komen. De titel spreekt, met een knipoog naar Streuvels wellicht, over teloorgang. Maar het valt op hoe nauwkeurig De Wilde de gouden jaren van de textielnijverheid tot leven brengt en hoe beknopt hij de neergang na 1970 behandelt. Nochtans moet het verzamelen van orale bronnen over de periode voor WO II niet eenvoudig geweest zijn. Met deze geschiedenis over de glorieperiode van de wijk willen de initiatiefnemers de fierheid van de 'rabotiens' aanwakkeren. Zowel in de inleiding (van Lieven Decaluwe) als in het slot, wordt gesproken over de recente urbanisaties die de wijk een nieuwe toekomst zullen geven. Ze suggereren dat dit stadsdeel al 25 jaar wacht op een nieuwe identiteit. Ik denk niet dat volkswijken wachten, zoals ook kinderen nooit zullen wachten met spelen, ook al zijn er geen speelboten en geen groenzones meer. Als die rebelse 'rabotien' bestaat dan zal hij, zoals de 'marolien' destijds, niet opgezet zijn met het nieuwe justitiepaleis en zal hij de huidige belangstelling voor zijn wijk met argusogen volgen.

Zulke kritische stemmen kan je vinden op de weblogs van en over Gent maar niet in deze publicatie. Het is jammer dat ik in het boek geen getuigenissen heb kunnen lezen over het leven in de sociale woontorens aan het Rabot of dat van de Turkse middenstanders in de Wondelgemstraat. Die verhalen lijken nu onbeduidend, maar ze zullen, misschien sneller dan verwacht, tot het verleden behoren.

Pagina uit een UCO-brochure uit 1951 met afbeeldingen van de aanwervingsprocedure in de onderneming. UCO-de Hemptinne was een van de vele textiel fabrieken in de Rabotbuurt (uit: B. DE WILDE, *Gent/Rabot. De teloorgang van de textielnijverheid*)